

Харківський національний університет імені Г.С.Сковороди
Природничий факультет
кафедра ботаніки

Назва курсу	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти
Викладач (-і)	Пінський Олександр Олександрович Никитюк Людмила Вікторівна
Профайл викладача (-ів)	http://hnpu.edu.ua/uk/pinskyy-oleksandr-oleksandrovych-0
Контактний тел.	Пінський Олександр Олександрович +380679505307 Никитюк Людмила Вікторівна +380980023534
E-mail:	al_pin@ukr.net nikityk_l@ukr.net
Сторінка курсу в	-
Консультації	<i>Очні консультації:</i> Кожного четверга з 14.00 до 16.00

1. Педагогічної практики в закладах середньої освіти складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців «Біологія та валеологія в закладах освіти» освітнього рівня «магістр», галузі знань **01 ОСВІТА** спеціальності **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**.

Предметом проведення Педагогічної практики в закладах вищої освіти є освітній процес навчання біології і природознавства у закладах загальної середньої освіти, теорія і методика навчальної і виховної роботи з біології, діяльність учнів в освітньому просторі, педагогічна майстерність учителя біологічних дисциплін.

2. Мета та цілі курсу - набуття професійних якостей майбутнього вчителя, уміння використовувати набуті теоретичні знання на практиці, поглиблення і закріплення інтересу до професії вчителя, забезпечення умов для знайомства з передовим педагогічним досвідом, спонукання студентів до постійного професійного самовдосконалення, формування творчого підходу до педагогічної діяльності.

3. Формат курсу - Вкажіть формат проведення курсу:

Очний (*offline*)

4. Результати навчання – За підсумками проходження педагогічної прктики студенти повинні:

Продовжити формування комплексу власних професійних компетенцій:

- добору фактичного навчального матеріалу, необхідних методів та засобів навчання, визначення сучасних форми проведення навчальних занять на основі різноманітних діючих шкільних програм з біології; використання елементів проблемного підходу у процесі навчання шкільної біології, користування мультимедійним технічним комплексом комп'ютерних технологій, інших електронних навчальних посібників, пристроїв, удосконалити уміння ведення фото- та відеозйомки;
- дидактичного опрацювання навчального природничо-наукового матеріалу з адаптацією змісту згідно з принципами науковості та доступності в умовах роботи різних типів закладів загальної середньої освіти;
- вдосконалення провідних професійних компетенцій щодо складання календарно - тематичних та поурочних навчальних планів, а також планів позаурочної, позакласної роботи з фахових предметів та виховної роботи з учнями старших класів ЗЗСО;
- поглиблення професійних компетенцій проведення різноманітних видів аспектних аналізів уроків з біології, природознавства, позакласних та виховних заходів.
- продовження поглибленого знайомства з передовим педагогічним досвідом учителів природничих дисциплін базових ЗЗСО та веденням шкільної документації;

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	150
самостійна робота	75

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2019-2020	1	014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (Біологія та здоров'я людини)	Магістр 2 рік навчання	нормативний (Н)

7. Пререквізити – Методика викладання біології

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання -

9. Політики курсу - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18>

<http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/buhgalteria/polozhennya.pdf>

10. Схема курсу

Тиж. 1		Форма діяльності (заняття)*	Матеріали	Літ-ра	Завдання,	Вага оцінки	Термін виконання
02.09.2019-07.09.2019 год.-45	Тема, план, короткі тези 1. Участь у проведенні настановчої конференції, під час якої ознайомитись з метою, завданнями та змістом педагогічної практики, індивідуальними завданнями та формами звітності. 2. Проведення знайомства з системою роботи навчального закладу: - знайомство зі специфікою діяльності ЗЗСО; - ознайомлення з матеріальною базою навчального закладу, зокрема кабінету біології, шкільною бібліотекою. 3. Складання індивідуального плану проходження педагогічної практики протягом першого тижня практики. 4. Ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень за закріпленим класом.	Практична робота Самостійна робота	Мультимедійний супровід, опорні таблиці, наукова література,	1-7	Ознайомитись з метою, завданнями та змістом педагогічної практики, а також індивідуальними завданнями та формами звітності.	практ. роб - 10, сам. роб - 10	02.09.2019-07.09.2019

<p>Тиж. 2 09.09.2019-14.09.2019 год.-45</p>	<p>1. Відвідування та обговорення уроків учителів ЗЗСО . 2. Підготовка і проведення уроків біології різних типів та видів (2-4 уроки в старших класах) з використанням нових сучасних підходів та технологій навчання. 3. Участь у підготовці та проведенні лабораторних та демонстраційних дослідів, перевірки робочих зошитів з біології, тематичних контрольних, тестових робіт. 4. Ознайомитись з методичною проблемою, над якою працює колектив навчального закладу (теоретичні та практичні аспекти)</p>	<p>Практична робота, самостійна робота</p>	<p>Мультимедійний супровід, методична та наукова література, дидактичний матеріал, тематичні плакати</p>	<p>8,12-15, 7-10, 5</p>	<p>1. Ознайомитись з методичною проблемою, над якою працює колектив конкретного навчального закладу.</p>	<p>практ. роб-10, сам. роб-10</p>	<p>09.09.2019-14.09.2019</p>
<p>Тиж. 3 16.09.2019-21.09.2019 год.-45</p>	<p>1. Підготовка і проведення уроків біології різних типів та видів (2-4 уроків в старших класах) з використанням нових сучасних підходів та технологій навчання. 2. Участь у підготовці та проведенні лабораторних та демонстраційних дослідів, перевірки робочих зошитів з біології, тематичних контрольних, тестових робіт. 3. Ознайомлення з системою роботи класного керівника, планом його роботи. 4. Проведення поточної</p>	<p>Практична робота, самостійна робота</p>	<p>Мультимедійний супровід, методична та наукова література, дидактичний матеріал, тематичні плакати</p>	<p>5, 6, 10, 12-15, a-f</p>	<p>1. Підготовка і проведення уроків біології різних типів та видів 2.Складання індивідуального плану роботи з класом відповідно до плану роботи класного керівника та інтересів учнів класу</p>	<p>практ. роб-10, сам. роб-10</p>	<p>05.10.2019</p>

	<p>організаційно-педагогічної роботи: контроль за відвідуванням уроків учнями, організація чергувань, перевірка щоденників, ознайомлення з нормами ведення класного журналу, оформлення документації.</p> <p>5. Вивчення учнівського колективу, з яким працює практикант: вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх уподобань та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі шляхом аналізу документації, бесід з учнями, класним керівником, учителями-предметниками, які працюють в даному класі, ведення спостережень, анкетувань тощо.</p>						
<p>Тиж. 4 23.09.2019-28.09.2019 год.-45</p>	<p>1. Участь у підготовці та проведенні лабораторних досліджень, перевірці робочих зошитів з біології, тематичних контрольних, тестових робіт.</p> <p>2. Проведення індивідуальної роботи з учнями (додаткові заняття, консультації, підготовка до конкурсів, олімпіад).</p> <p>3. Проведення поточної організаційно-педагогічної роботи: контроль за відвідуванням уроків, організація чергувань, перевірка</p>	<p>Практична робота, самостійна робота</p>	<p>Мультимедійний супровід, методична та наукова література, дидактичний матеріал, тематичні плакати</p>	<p>1-7, 17, 18, a-f</p>	<p>1. Під час спостережень за учніми класу виявлення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх уподобань та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі</p> <p>2. Ведення спостережень, анкетування.</p>	<p>практ. роб-10, сам. роб-10</p>	<p>05.10.2019</p>

	щоденників, ознайомлення з нормами і правилами ведення класного журналу, оформлення документації. 4. Проведення залікового уроку з біології. 5. Підготовка і проведення 2 виховних заходів.						
Тиж. 5 30.09.2019- 05.09.2019 год.-45	1. Оформлення тексту розробки залікового виховного та позакласного заходу з біології для блоку звітної документації. 2. Оформлення звіту та звітної документації педпрактики. 3. Участь у проведенні підсумковій конференції, звіт про виконання завдань педпрактики	Практична робота, самостійна робота	Мультимедійний супровід, методична та наукова література, дидактичний матеріал, тематичні плакати	2, 6, 8, 16-18	Підготовка документації та звіту з педагогічної практики.	практ. роб-10, сам. роб-10	05.10.2019

11. Інформаційні джерела для проведення навчальної практики

Базова

1. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посібник для студентів пед. навч. закладів. 2-е вид., випр. і доп. Харків, 2002. 400 с.
2. Педагогічна майстерність учителя: навч. посібник / за ред. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. Харків, 2006. 224 с.
3. Педагогічна практика "Пробні уроки" навч.-метод. посіб. / [І.С. Руснак, М.Г. Іванчук, Т.Д. Федірчик та ін.] ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. Чернівці, 2006. 159 с.
4. Конюшко, В.С. Методика обучения биологии : Учеб. пособие для студ. биол. спец. вузов / В. С. Конюшко, С. Е. Павлюченко, С. В. Чубаро. – Мн. : Кн. Дом, 2004. – 255 с. – ISBN 985-428-793-9
5. Кузнецова, В.І. Методика викладання біології / В. І. Кузнецова. – Х. : Торсінг, 2001. – 172 с. – ISBN 966-7661-92-5

6. Загальна методика навчання біології : Навч. посібник для студ. вищих навч. заклад. / І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О.Д. Гончар та ін.; За ред. І.В. Мороза. – К. : Либідь, 2006. – 590 с. – ISBN 966-06-0421-1
7. Пінський О.О., Твердохліб О.В. Робочий зошит для лабораторних та самостійних робіт з навчальної дисципліни «Методика навчання біології та природознавства». – Харків: ХНПУ, 2019. – 58 с.

Допоміжна

8. Дидактика средней школы /Под ред. Онищука В.А. – К.: 1987.
9. Богданова, О.К. Сучасні форми і методи викладання біології в школі / О. К. Богданова. – Х. : Видавнича група "Основа", 2003. – 79 с. – (Б-ка журналу "Біологія". Січень 2003 ; Вип. 1(1)).
10. Методика викладання біології : Нестандартні форми проведення занять з біології в 6-10-х кл.: Метод. посібник / В. І. Кузнєцова, О. П. Семененко, І. П. Упатова, А. І. Чурилова. – Х. : Скорпион, 2002. – 152 с.
11. Диканская, Н. Использование средств новых информационных технологий в преподавании школьного курса биологии / Н. Диканская, С. Светлакова, Т. Яшунина // Педагогическая информатика. – 2004. – №2. – С.17-20.
12. Загальна методика навчання біології : Навч. посібник для студ. вищих навч. заклад. / І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар та ін. ; За ред. І.В. Мороза. – К. : Либідь, 2006. – 590 с. –
13. Матяш, Н. Біологічна компетентність учня - одна з вимог модернізації природничої освіти / Н. Матяш // Рідна школа. – 2006. – №4. – С.50-51.
14. Криворучко, М. Специфіка формування інтелектуальних умінь на уроках біології для учнів різних вікових категорій / М. Криворучко // Біологія. – 2007. – №17-18. – С.2-15.
15. Мартинова, Л. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках біології та в позаурочний час / Л. Мартинова // Біологія. – 2007. – №27. – С.6-15.
16. Кучменко, Н. Індивідуально-диференційоване навчання у процесі викладання біології залежно від рівня здібностей та вікових особливостей дитини / Н. Кучменко // Біологія. – 2007. – №26. – С.4-6.
17. Салівон, Н. Формування ключових компетентностей учнів на уроках біології шляхом використання методики розвитку критичного мислення / Н. Салівон // Біологія. – 2007. – №19-21. – С.6-13.
18. Суєтова, С.В. Методика організації роботи учнів з підручником у процесі навчання біології / С. В. Суєтова // Біологія. – 2010. – № 28. – С. 2 - 5.

Інформаційні-ресурси

- a. Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів: затв. наказом МОНУ від 20.07.2004 № 601 та зареєстр. в Міністерстві юстиції України 09.09.2004 за № 1121/9720. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1121-04>.
- b. Чайка В.М. Основи дидактики. Електронний ресурс: http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/osnovi_didaktiki_-_chayka_vm

- c. Програма Глоуб – міжнародні дослідницькі проекти для студентів та школярів по вивченню навколишнього середовища та обміну інформацією Електронний ресурс: <http://www.globe.org.uk>
- d. Короткі описи учбових екологічних проектів, направлених на залучення школярів до участі в роботах по поліпшенню місцевого екологічного стану Електронний ресурс: <http://www.greenschools.ca/seeds>
- e. Інформаційна мережа екологічної освіти, містить посилання на сайти екологічних організацій Електронний ресурс: <http://www.eelink.net>
- f. Програми та вправи по екологічній освіті, інформація про семінари, конференції, конкурси; інтерактивні сторінки для школярів середніх шкіл Електронний ресурс: <http://www.epa.gov>

12. Система оцінювання та вимоги

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії
I. Низький	1-35	Магістрант орієнтується в загальнобіологічних, психологічних і педагогічних поняттях та неповно їх характеризує; за методичними вказівками виконує дослідницькі роботи з неповним їх оформленням; Магістрант виконав програму практики (менше 40%), звіт відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані з порушенням послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захищає звіт з великими помилками і прогалинами, які студент не може виправити самостійно.
	36-59	Магістрант здатен усно відтворити окремі частини теми, даючи відповіді, що складаються з кількох простих речень, бо має фрагментарні уявлення про проблему що вирішується, слабо орієнтується у виконанні лабораторних та практичних робіт, які може виконувати за допомогою викладача та при наявності детальної інструкції; не уміє робити висновки до лабораторних робіт, не має умінь складання перспективних та поточні навчальні плани учителя, а також не уміє планувати позакласну роботу з учнями; студент виконав менше 30% завдань до лабораторних занять, не склав залік, виконав менше 30% завдань самостійної роботи, незадовільно виконав тестову контрольну роботу (близько 30 відсотків). Необхідні професійні педагогічні уміння у нього сформовані на незадовільному рівні.

II Середній	60-64	Магістрант знає близько половини навчального матеріалу, здатен відтворити його, але за цих умов допускає помилки та неточності, має достатньо стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, наводить приклади, підтверджує висловлені судження одним-двома аргументами; самостійно виконує практичні та лабораторні роботи, оформлює їх, не роблячи певних висновків, відповіді на поставлені запитання непослідовні; студент виконав менше 50% завдань до лабораторних занять, склав залік, виконав менше 50% завдань самостійної роботи, виконав тестову контрольну роботу на майже достатньому рівні (55 відсотків). Необхідні професійні педагогічні уміння у нього сформовані на задовільному рівні.
	65-69	Магістрант може поверхнево аналізувати біологічні явища, користуватися психолого-педагогічними методами; робить неточні висновки; встановлює причинно-наслідкові зв'язки, розв'язує прості, типові завдання; за методичними вказівками виконує завдання. Володіє деякими методами наукових досліджень, педагогічним тактом. Проводить поверхневий аналітичний огляд наукової літератури, складає звіти, доповіді. Студент виконав програму практики, представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, порушена послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. захист звіту із помилками, які студент сам виправляє.
	70-73	Магістрант може поверхнево аналізувати біологічні і психолого-педагогічні явища; робить неточні висновки; встановлює причинно-наслідкові зв'язки, розв'язує прості, типові завдання; за методичними вказівками виконує окреслені завдання. Володіє методами педагогічних досліджень, проводить анкетування і на його основі складає неповну характеристику закріпленого класу. Складає звіти, доповіді. Студент виконав програму педпрактики, представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо повно обґрунтовані, порушена логіка оформлення. Посередня старанність у виконанні звіту, зовнішнє оформлення задовільне. захист звіту із помилками, які студент сам виправляє.

III. Достатній	74-79	<p>Магістрант вірно відтворює логіку базових наукових та методичних понять, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, має стійкі біологічні знання, вирішує стандартні педагогічні ситуації, наводить власні приклади на підтвердження висловленої думки, самостійно викладає матеріал навчальної теми, здатен за підтримки методиста скласти плани проведення уроку, позакласного тв. виховних заходів, провести його та вірно оформити, самостійно користується додатковими джерелами інформації, вірно використовує методичну та біологічну термінологію; складає узагальнюючі таблиці та схеми; за інструкцією забезпечує виконання учнями лабораторних досліджень, але не робить повних висновків; магістрант виконав усі завдання педпрактики, виконав самостійну роботу, виконав тестову контрольну роботу на 75 відсотків. Необхідні загальні та спеціальні, методичні та психолого-педагогічні уміння у нього сформовані на рівні, який дозволяє виконувати професійну діяльність.</p>
	80-84	<p>Магістрант освоїв основні наукові поняття, категорії; вільно використовує опанований матеріал у стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події; здатен на порівняльну характеристику явищ; формулює та чітко аргументує власну думку. Володіє сучасною методологією наукових і педагогічних досліджень. Проводить аналітичний огляд науково-методичної інформації, складає звіт, доповіді на підсумкові конференції. Застосовує здобуті знання на практиці; за методичними вказівками виконує дослідницьку роботу, при цьому висновкам бракує чіткості. Проводить анкетування і соціометричні дослідження та на їх основі складає неповну характеристику закріпленого класу. Під час проведення занять застосовує мультимедійні засоби. Достатньо володіє педагогічною майстерністю. Здатен опрацювати навчальний матеріал самостійно. Виконано понад 80% від загальної кількості завдань педпрактики. Магістрант повністю виконав програму практики, представлений звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми педагогічної практики. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, проте наявне незначне порушення логіки і послідовності. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями у другорядному матеріалі, які магістрант сам виправляє.</p>

	85-89	<p>Магістрант достатньо освоїв основні поняття, категорії; вільно використовує опанований матеріал у стандартних ситуаціях; здатен на порівняльну характеристику явищ; формулює та чітко аргументує власну думку. Володіє сучасною методологією науково-педагогічних досліджень. Проводить аналітичний огляд науково-методичної та психолого-педагогічної літератури, складає звіт, готує доповідь на підсумкову конференцію з педпрактики. Застосовує здобуті знання на практиці; за методичними вказівками виконує дослідницьку роботу, при цьому висновкам бракує чіткості. Проводить анкетування і соціометричні дослідження та на їх основі складає неповну характеристику закріпленого класу. Під час проведення навчальних занять застосовує мультимедійні засоби. Під час проведення занять використовує презентації що не містять зайвого матеріалу, побудовані логічно. Здатен опрацювати матеріал самостійно. Виконано понад 85% від загальної кількості завдань. Магістрант повністю виконав програму педагогічної практики, представлений звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, проте наявне незначне порушення обсягу інформації. Достатня старанність у виконанні, добре зовнішнє оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями у другорядному матеріалі, які сам виправляє.</p>
IV. Високий	90-92	<p>Магістрант здатен до самостійного викладання навчального матеріалу; встановлює і аргументує причинно-наслідкові зв'язки; уміє застосовувати навчальний матеріал для винесення власних аргументованих суджень у практичній педагогічній діяльності, що пов'язана з плануванням роботи учителя та підготовкою і проведенням уроків біології у сучасному навчальному закладі; спроможний підготувати роботу і виступ на підсумковій конференції; самостійно знаходить інформацію (наукова та методична література, масмедіа, ІКТ); вільно оперує науково-методичною термінологією, виконав усі завдання педагогічної практики, правильно, своєчасно виконав самостійну роботу, виконував індивідуальні завдання та ІНДЗ (яку представлено в закінченому, оформленому вигляді), бездоганно виконав тестову контрольну роботу, склав . Необхідні професійні педагогічні уміння у нього сформовані на високому рівні</p>